

Białystok, dnia 17 marca 2016r.

Imię i nazwisko autora rozprawy **Anna Klimach**

Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko promotora rozprawy
Dr hab. Katarzyna Bagan-Kurluta, prof. UwB

Jednostka organizacyjna UwB (wydział, instytut), w której przeprowadzono przewód doktorski: **Wydział Prawa, Katedra Prawa Cywilnego, Zakład Prawa Międzynarodowego Prywatnego**

Tytuł rozprawy: **Posadowienie urządzeń przesyłowych na nieruchomości a status prawny jej właściciela**

Rozprawa pod tytułem: Posadowienie urządzeń przesyłowych na nieruchomości a status prawny jej właściciela, została napisana żeby odpowiedzieć na pytanie jak posadowienie urządzeń na nieruchomości wpływa na prawo własności. Jako tezę badawczą przyjęto stanowisko, że: posadowienie urządzeń przesyłowych nadmiernie ingeruje w przynależne właścicielowi prawo do nieruchomości. Układ rozprawy jest podporządkowany potwierdzeniu tej tezy. Rozprawa składa się z siedmiu rozdziałów, w których starano się udowodnić, że obciążenie nieruchomości przez wybudowanie na niej urządzeń przesyłowych, ustanowienie służebności przesyłu nadmiernie obciąża jej właściciela. Nadmierne obciążenie to znaczy takie, które wykracza ponad przepisy prawa. Wskazano tu, że właściciel nieruchomości nie posiada „realnego” uprawnienia do ochrony prawa własności. Starano się również określić czy właściciel nieruchomości może wpływać na to, gdzie urządzenia przesyłowe mają być wybudowane już na etapie planowania tych sieci oraz gdy urządzenia na nieruchomości już się znajdują. W niniejszej pracy starano się spojrzeć na urządzenia przesyłowe w jak najszerszym zakresie. Nie ograniczono się tylko do służebności przesyłu, ale przedstawiono inne możliwości zgodnego z prawem posadowienia urządzeń na nieruchomości. Dodatkowo wskazano pewne elementy, które należy zmienić, żeby posadowienie urządzeń na nieruchomości odbywało się bez problemu oraz aby instytucja służebności przesyłu była bardziej przejrzysta.

Prawo własności należy chronić nie tylko przed jego pozbawieniem, lecz również przed jego ograniczeniem. Ograniczenie prawa własności może przyjmować różne formy. Może polegać na tym, że urządzenie się na niej znajduje albo tylko nad nieruchomością przebiegają linie. Przedsiębiorcy chcącemu posadowić urządzeń na nieruchomości powinno zależeć na tym żeby uzyskać prawo na wybudowanie urządzeń na nieruchomości. Może on skorzystać z różnych podstaw prawnych aby uzyskać prawo do nieruchomości. Przyznanie

podmiotowi prawa do ograniczenia właściciela w korzystaniu z jego nieruchomości może mieć niekorzystne oddziaływanie na postrzeganie systemu prawnego. Poza tym świadomość prawna odnośnie służebności przesyłu nie zawsze jest jednakowa między podmiotami, które biorą udział w posadowieniu urządzeń na nieruchomości. Właściciele nieruchomości nie zawsze rozumieją na czym służebność przesyłu polega oraz jakie wynagrodzenie powinni otrzymać za ograniczenie ich prawa własności. Należy zatem wpłynąć na świadomość prawną właścicieli nieruchomości oraz doprowadzić do zmian w przepisach prawa dzięki którym właściciele nieruchomości uzyskają uprawnienia do ochrony swojego prawa przed nadmiernym ograniczeniem. Należy przyznać właścicielowi uprawnienia, na podstawie których stanie się on pełnoprawnym uczestnikiem w posadowieniu urządzeń na nieruchomości. W pracy wskazano newralgiczne elementy, które mogą wpływać na sytuację prawną właściciela nieruchomości. Omówiono elementy które mogą stwarzać problemy interpretacyjne a co za tym idzie problemy ze stosowaniem prawa. Mogą one dotyczyć różnych zagadnień począwszy od tego co wchodzi w skład pojęcia urządzenia przesyłowe a skończywszy na możliwości zmiany miejsca posadowienia tych urządzeń.

Przy budowie urządzeń przesyłowych, ustanawianiu służebności przesyłu właściciele są dużą grupą podmiotów zainteresowanych. Jeden przedsiębiorca przesyłowy może wybudować urządzenie przesyłowe na dużej ilości nieruchomości. Podjęcie tematu wpływu wybudowania urządzeń przesyłowych na sytuację prawną właściciela nieruchomości jest interesujące, gdyż dotyczy podmiotów występujących liczniej. Przedsiębiorcy przesyłowi są podmiotami, które ingerują w bardzo szeroki krąg podmiotów. Przedsiębiorcy przesyłowi budują urządzenia przesyłowe na nieruchomości i nie interesuje ich jak posadowieni tych urządzeń wpływa na codzienne życie. Właściciel nieruchomości lub podmiot posiadający inne prawo do nieruchomości jest „skazany” na znoszenie tego, że urządzenia znajdują się na jego nieruchomości. Posadowienie urządzeń przesyłowych, ustanowienie służebności przesyłu ma znaczenie dla większej ilości podmiotów, gdyż pozwala na dostarczenie mediów do szerokiego kręgu odbiorców, jednak faktycznie zawsze będzie też oddziaływało na konkretnego właściciela nieruchomości. Trzeba tu też dodać, że bywa i tak, że z faktu, iż urządzenie przesyłowe znajduje się przy konkretnej nieruchomości nie wynika, że jej właściciel będzie mógł z niego korzystać. Przykładem mogą być linie wysokiego napięcia, które przebiegają w pobliżu lub nad nieruchomościami, ale ich nie zasilają. W związku z tym należy przyjrzeć się, jak posadowienie urządzeń przesyłowych wpływają na prawo własności. Wprowadzenie służebności przesyłu nie wpłynęło jednak rozwiązanie wszystkich spornych

kwestii. Dodanie służebności przesyłu nie spowodowało że posadowienie urządzeń na nieruchomości odbywa się bez przeszkód. Dalej powstaje duża liczba orzeczeń wyjaśniających sytuacje właściciela nieruchomości, przedsiębiorcy przesyłowego.

Przeprowadzone badania doprowadziły do zaproponowania kilku zmian w przepisach prawa oraz w sposobie sporządzania operatu szacunkowego, np. w celu wyliczenia wartości służebności czy wynagrodzenia za jej ustanowienie. Główna teza pracy została potwierdzona przez wskazanie, jak naruszane są prawa właściciela nieruchomości. Naruszenia te występują w granicach prawa, jednak nadmiernie ingerują w uprawnienia właściciela.

Anna Klimach